

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 1000—; pt. particulari Lei 600—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 400 —. în străinătate Lei 1200—. Taxa pentru inserțiuni: de flecare cm. Lei 10

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH**

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Velicu.**

SUMARUL:

Tatăl bancrotului de Stat dela 1811. — Ideia de organizare în economia politică. — Problema agricolă. — Conferința d-lui Dr. Heinz Krause despre „Politica agrară a Germaniei”. — Un învățat american despre stările din America. — Capitalul. — Ce a spus Ruskin despre goana (turbată) după aur. — Zone militare. — Bursă. — *Cronica*: Impunerea marilor întreprinderi. O casă pentru conducătorul statului. Controlul averilor foștilor demnitari de stat. Noui societăți pe acțiuni. Ureări de capital. Plan agricol. Regimul acțiunilor și efectelor în Germania. Raționalizarea în lucrări de bancă. Titlurile „Reîntregiri”. — *Bilanș*: Prima Ardeleana, s. a. de Asigurări Generale Sibiu.

Tatăl banerotului de Stat dela 1811.

În ziarul vienez *N. W. Tagblatt* dela 12 Iunie 1942 a publicat *Dr. Fritz Antonius* sub titlul „*Vater des Staatsbankrotts*” următorul articol-studiu, care merită să fie cunoscut și de cititorii *Revistei Economice*, întru cât tratează un însemnat moment de ordin economic și financiar-istoric din trecutul Monarhiei Habsburgice, deci și din trecutul Transilvaniei. Sămânța miniștrilor de finanțe, de categoria lui Wallis, încă nu a dispărut cu totul.

„În cursul istoriei milenare a Vienei, puține întâmplări s’au întipărit în memoria cetățenilor atât de adânc ca bancrotul de Stat dela 1811. Tuturor celor cari cunosc, cât de puțin, trecutul Vienei, li se înfățișează încă și azi anul 1811 ca

un an al catastrofei și al nenorocirii, cu toate că în cursul războiului mondial am trăit clipe și mai grozave decât acelea ale antecesorilor noștri de acum 130 de ani. Potrivit acestei amintiri destul de vii, faptele de atunci sunt încă binișor cunoscute. Dar abia se mai știe câte ceva despre persoanele cari cu, sau fără voia lor, au jucat vreun rol în drama aceasta. Și totuși prin caracterul lor, mai ales prin al actorului principal care a fost contele Wallis, vor putea fi înțelese mai bine unele din întâmplările de atunci.

Faptul se cere a fi povestit îndată. Încă de pe la mijlocul veacului al XVIII-lea erau finanțele Austriei într’o stare cu adevărat deplorabilă așa, încât spre sfârșitul războiului de 7 ani, la 1762, s’a făcut pentru întâia oară în Austria emisiune de bancnote, numite „Bankozettel” (fiduli bancare). Datoriile de Stat sporiseră în anii 1756—1762 dela 118 milioane fiorini la 272.000.000, până în 1801 la 592.000.000, atingând după nefericitul războiu dela 1809 cifra de 658.000.000 cu camătă de aproape 40.000.000. Circulațiunea bancnotelor era de 900.000.000, corăspunzând abia unei valute-argint de 225.000.000. Atât de scăzut le era cursul. Nici împăratul Francisc, inventatorul sistemului de continuă amânare (Fortwursteln) nu mai putea să ramână indiferent în fața necesității de a se lua în sfârșit vreo dispozițiune potrivită care să

pună ordine în finanțele Statului. Președintele Camerii aulice (Hofkammer), deci ministrul de finanțe, care era atunci contele O'Donell, elaborase după cererea împăratului, un proiect pentru reducerea treptată a bancnotelor și pentru îmbunătățirea creditului de Stat. Uriășele domenii bisericești, libere de orice sarcini fiscale, se intenționa să fie luate împreună cu domeniile Statului drept bază pentru un mare împrumut ipotecar. Pentru executarea acestui proiect a lipsit însă avântul necesar. El s'a înglodat în dispozițiuni paliative. Împăratul neîncuviințând să fie atinse bunurile bisericești, proiectul O'Donell nu s'a putut realiza, circulațiunea bancnotelor a sporit mai departe până la cifra de 1.060.000.000 cu o valută de curs numai de 212.000.000. Contele O'Donell a decedat la începutul anului 1811 de supărare că proiectul i-a fost sabotat și intențiunile sale — răsfălmăcite. Ce era de făcut? De unde să fie chemat un salvator?

Atunci îi veni împăratului Francisc (nu s'a lămurit încă motivul procedurii sale) ideea să cheme pe primarul general din Praga și resident (Statthalter) al Boemiei, pe contele Iosif Wallis, vestit pentru energia sa („gewaltsprudelnder Böhme“). Acesta s'a împotrivit în tot chipul, spunând că el a servit până atunci exclusiv în administrațiunea politică și că din administrațiunea financiară nu înțelege absolut nimic. „Nu face nimic, i-a zis împăratul, mie tocmai astfel de oameni îmi trebuie; D-ta mi-ai fost credincios în funcțiunea dela Praga, tot așa îmi vei fi și ca președinte al Camerei aulice! Căci cu așa numiți savanți specialiști nu se poate ajunge la nimic. Ei toate pretind a le ști mai bine decât alții și numai încercă lucrurile ori le critică. Minte sănătoasă și răbdare bravă (brav Sitzfleisch) — aceasta e cea mai bună!“.

Minte sănătoasă avea, fără îndoială, contele Wallis; funcționar de ispravă era, dar cu „Sitzfleisch“ nu se prea putea lăuda. Înaintașii lui erau de obârșie irlandeză; ei veniseră în cursul războiului de 30 de ani în Austria ca atâția alții (O'Donell, Gordon, Butler) și în calitate de irlandezi încăpăținați și catolici înflăcărați intraseră în serviciul militar împărătesc. Iosif Wallis era nepotul acelu

mareșal austriac Olivier Wallis, care în războiul purtat la 1738—9 împotriva Turcilor era aproape să piardă toate cuceririle vestitului Prinț Eugen. Împăratul Carol al VI-lea, după rușinoasa pace dela Belgrad, l-a trimis în femeia Spielberg dela Brünn și numai moartea timpurie a împăratului l-a scăpat pe Olivier de sentința justiției militare. Cu acest Olivier avea nepotul său Iosif Wallis o însușire comună, aceea că nimeni nu-l putea suferi, dela cei mai sus puși — cu excepția împăratului, bine înțeles — până la cei mai umili. Împrejurarea aceea îl făcea să fie cu atât mai agresiv și mai răutăcios. De altfel nu-i lipsea nici priceperea, nici energia, nici hărnicia, nici loialitatea și nici o erudițiune temeinică. Era om plin de putere, robust și avar, chiar potrivit ca organ executiv al politicii despotice, centraliste a „bunului“ împărat Franz. Mereu se afla într'o stare de supraexcitare nervoasă. Adeseori își trezea referenții din somn la miezul nopții chemându-i la sine pentru chestiuni, pe cari ar fi avut timp deajuns a le discuta a doua sau a treia zi. Prin aceasta, cu toată știința și iscusința sa, adeseori se făcea de râs. Ca guvernator al Boemiei și al Moraviei avea obiceiul să alerge în fiecare dimineață prin piață, măsurând ici carnea, examinând dincolo franzelele, confiscând, certând, amenințând și rămânând nemângăiat că nu poate să bată însuși ori să spânzure pe cei vinovați. Așa de repezit și de forțat, ca întreagă ființa sa, urma să fie și proiectul financiar, pe care Wallis l-a prezentat împăratului în timp surprinzător de scurt, pe la mijlocul lunii Februarie. De-a dreptul clasic, în brutalitatea sa, a fost și chipul cum a prezentat el acest proiect în ședința conferinței de Stat spre examinare, mai corect, spre acceptare ultimativă. „Acestea sunt propunerile mele“ spusese el, — după cum scria Friedrich Gentz despre aceasta lui Goethe — „până la 20 Februarie trebuie să le acceptați, căci de nu, a doua zi puteți închide șandramaua în urma mea“... Ele au și fost acceptate la timp. Și astfel, în toată liniștea, cu cea mai mare discrețiune, a fost pregătită lovitură de Stat în domeniul financiar. Patenta împărătească, de atâtea grave consecințe, purtând în adevăr data de 20

Februarie, fusese trimisă sub sigil autorităților provinciale cu îndrumarea să fie desfăcută pretutindeni exact la aceeași oră (5) în dimineața zilei de 15 Martie și cu o oră mai târziu adusă la cunoștință obștească. Cu toate că Wallis declarase oficial cu puțin înainte, că va fi menținut cursul bancnotelor, în realitate prin dispozițiunile acestei patente împărătești el a fost redus la o cincime a valorii nominale.

Proiectata surprindere a publicului a reușit deplin, dar efectul ei a fost catastrofal: s'a produs în relațiunile de proprietate ale populațiunii cea mai mare deplasare ce s'a pomenit până atunci la Viena și în Monarhie. Câte un cetățean, socotit până mai ieri om cu bunăstare materială, a devenit pe ziua de 15 Martie un cerșetor, altul care cumpăraseră ieri un imobil, putea să constate cu plăcere că l-a cumpărat doar pe prețul unei bucați de pâine cu unt. Cei mai în suferință au rămas, cum se întâmplă totdeauna în astfel de cazuri, cei cu lefuri fixe, funcționarii și micii rentieri.

Cu soarta lor contrasta viu pofta de petreceri și risipa celor ce înțelegeau să tragă folos propriu din nenorocirea semenilor lor. Ușurința cu care se câștiga și se pierdea banul, despre care se spunea că „nu mai are niciun preț“, a subminat morala publică într'o măsură, cum i-a fost dat Dienei să o cunoască și acum 20 de ani. Rău era, că numai decât se răspândiseră șvonuri despre feluri înși, cari ar fi fost avizați în prealabil despre ce urma să se întâmple la 15 Martie, dându-li-se astfel puțința să ia măsuri în consecință. Și mai rău era însă, că aceste șvonuri, cel puțin în parte, corăspundeau adevărului. Dacă însuși împăratul Franz sau contele Wallis vor fi căutat să tragă vreun profit personal, nu se știe. Amândoi au ținut însă de a lor datorie să respingă astfel de șvonuri „răutăcioase și false“. „Supușii mei ar trebui să mă cunoască mai bine și deci să știe — obișnuia să zică împăratul Franz — că, dacă ași fi avut vreo avere personală, de mult o ași fi întrebuițat cu plăcere în folosul Statelor mele și că, dacă ași avea vreodată, vreo avere, o ași destina întregă pentru ușurarea sorții supușilor mei și pentru binele obștesc“.

Două lucruri sunt însă sigure: băncile cele mari, cu cari avea guvernul legături, fuseseră avizate încă din ziua de 9 Martie despre acțiunea ce era pregătită și chiar bursa neagră — ebrească — din Galizia fusese pusă în cunoștință de cauză. Pentru acestea urmară acum „zile de aur“. Uriășe averi fură dobândite „peste noapte“ și câte un jidan bogătan, cu rol politic important mai târziu la Viena, și-a pus temelia belșugului său în aceste zile ale anului 1811.

Dar partea cea mai tristă a chestiunii a rămas faptul că, deși această transacțiune financiară a impus populațiunii din Monarhie nenumărate sacrificii, totuși n'a putut să-și atingă scopul. Valuta n'a putut fi stabilizată, cursul hârtiilor de Stat continuând să scadă mai departe până la nimicirea totală a creditului. Cu doi ani mai târziu, bancnotele dela 1811 au trebuit înlocuite cu altă monedă de hârtie, cu așa numitele „Antizipations-scheine“. Contele Wallis a trebuit să plece în Aprilie 1813 și, acoperit de blestemele populațiunii, să se retragă pentru câțva timp la moștile sale. Semnificativ era, pentru situația desperată, strigătul de durere al Vienezilor, cari la puține zile după 15 Martie așezară la intrarea bisericii Sf. Stefan (Stephanskirche) un mare afiș cu uriașa inițială W. tipărită de *20 de ori*, dându-i mai târziu această explicațiune concludentă: „Wie Wohl War Wien, Wie Wallis Wort Wiener Währung War. — Wie Weh Ward Wien, Wie Wallis Worte Wiener Währung Wurden!“ (Ce bine era în Viena, cât timp cuvântul lui W. era valută vieneză! Cât de îndurerată a devenit Viena, de când vorbele lui W. s'au transformat în valută vieneză!). Sensul acestui afiș se referea la cuvântul de onoare, ce dăduse W. scurt timp înainte de 20 Februarie, că va menține cursul și nu va emite monedă nouă de hârtie.

Pe moștile sale din Moravia (Budiskovič, Budvič și Buč) și-a petrecut Wallis restul vieții îndeletnicindu-se cu pomicultura și obținând rezultate extraordinare: la 1816 catalogul pometurilor lui indica 415 feluri de mere, 380 feluri de pere, 116 feluri de prune și 233 feluri de vișine și cireșe! Poate aci trebuie căutat motivul, pentru care împăratul

Francisc, el însuși pasionat pomiculor, l-a chemat pe Conte W. în anul 1817 din nou la Viena, oferindu-i postul de președinte al supremei instanțe judecătorești. A mai trăit aici abia un an, decedând la vârsta de 51 de ani în urma unui atac de apoplexie (18. XI. 1818). Numele lui era încă atât de odios în capitala Monarhiei, încât „*Wiener Zeitung*” nu a cutezat nici măcar să-i publice necrologul, cum s’ar fi convenit ca unuia din cei mai înalți demnitari de Stat. Știrea despre moartea lui a fost strecurată modest într’un loc ascuns în rubrica „*Decedașilor în Viena*”.

Trad. — Piestany 17. VI. 1942.

I. L.

Ideia de organizare în economia politică.

(Urmare).

B) Organizarea în Economia Națională.

1. Despre Economia Națională.

Trecem dela discuțiile largi de până acum la o încercare de a privi în mod amănunțit felul în care principiile de organizare schițate până atel se aplică în viața economică publică sau particulară.

Noțiunea de Economie Națională a apărut în Economia politică destul de recent. Deși economiștii au întrebuințat termenul și în secolul trecut, răspândirea acestei idei s’a făcut mai ales în ultimii douăzeci de ani și a fost legată de formele economice care au fost schițate în această vreme și mai ales de acelea în care se vorbea despre necesitatea unei intervenții active a statului în viața economică. Astfel ideea de economie națională este legată în mintea multora de aceea de economie controlată, dirijată, etalizată ori cum i se mai spune. Economie națională înseamnă cunoașterea și rezolvarea problemelor care se pun în cadrul unui stat, a unei națiuni organizate într’o unitate politică. Pentru a exista o problemă de economie națională se cere numai existența unui stat.

Problema în practică este mai delicată: în cadrul unui stat liberal problemele economice care se limitează la mărimea politică și teritorială a statului respectiv sunt puține, mai ales în comparație cu cele care în rezolvarea lor su-

feră și o influență din afară. În statul național care măsoară toate faptele prin prisma interesului național, problemele economice sunt aproape toate din domeniul economiei naționale. S’a spus astfel că poate exista economie națională numai în cadrul unui stat național sau mai exact, naționalist. E o afirmație ușoară dar nu adevărată care se face în mod obișnuit și care poate fi o chestiune de terminologie. În ce privește însă înțelesul economiei naționale în sensul totalității problemelor economice în legătură cu existența unui stat, ea a existat din momentul când a putut fi vorba de comunități omenești care să intrunească condițiile de existență ale unui stat.

Există astfel probleme economice care se nasc odată cu existența unui stat și numai în aceste condiții există în cadrul unui stat, ori cum ar fi el, probleme economice care trebuie rezolvate și care sunt cuprinse în ceea ce se cunoaște sub numele de Economie Națională.

Aceste două caracteristice trebuie avute mereu în vedere în discuțiile de mai târziu. Ideea de stat nu este una unitară în toate timpurile și la toate neamurile. Ea variază, și mai ales în ultima vreme ea are un sens cu totul nou: un înțeles care nu e același la toate popoarele care populează globul pământesc. În general, ideea de stat azi este mult mai precisă; statul e o unitate încheagată, lămurită, cu drepturi și obligații proprii care se deosebesc de cele ale cetățenilor și care nu numai sunt superioare acestora, trec înaintea lor ca și la Romani, dar acest drept al statului încalcă drepturi intangibile ale cetățenilor. Mai mult, statul devine subiect al drepturilor cetățenilor și le exercită el pentru ei, cunoaște sau pretinde să cunoască până și cele mai neînsemnate dorinți și trebuințe ale supușilor și le împlinește după o măsură care nu se potrivește decât cu idealul pe care-l urmărește colectivitatea.

E un înțeles greu de lămurit al ideii de stat de azi. Totuși de el depinde priceperea și împlinirea unei opere de organizare în cadrul unui stat.

Problemele economiei naționale sunt în funcțiune de această înțelegere a ideii de stat care și ea este la rândul ei legată de idealul pe care-l urmărește comunitatea și care ideal determină în același timp și sensul operii de organizare în problemele de orice fel ca și în cele economice.

S’ar părea la cea dintâi judecare a problemei că în cadrul unei economii naționale în sensul ei de azi, nu se poate lucra fără „organizare”. Acest lucru este adevărat numai în parte.

Organizarea este necesară dar nu e indispensabilă. Statul poate interveni, și sunt exemple destule în viața economică unde nu există un ideal precis urmărit, unde în aplicarea unei măsuri nu se întrebuintează cele mai bune metode, metodele necesare unei acțiuni de organizare, ori ca mijloacele întrebuintate să nu fie potrivite cu ceea ce se urmărește.

O economie națională pentru ca să existe, se cere existența unui stat, iar în ce privește organizarea în cadrul aplicării acestei economii, ea nu este implicit apărută odată cu o economie națională. Ea poate fi făcută, se poate organiza o economie națională în mod efectiv, ori se poate și numai o simplă întrebuintare empirică și întâmplătoare a elementelor care sunt puse la dispoziție sau care fac parte din economia generală a țării. A organiza înseamnă a fi conștient de un ideal și de efortul care trebuie făcut pentru împlinirea lui.

2. Problema organizării în Economia Națională.

a) Am discutat mai înainte pe scurt locul organizării în cadrul problemelor pe care le pune o economie națională. Ea nu este o condiție de existență pentru o economie națională, este însă un factor hotărâtor pentru rezultatele politicii pe care o duc conducătorii unui stat înăuntrul acestei economii.

Economia națională este în fond ceva static. Elementul dinamic este politica economică, acțiunea de întrebuintare a datelor pe care le pune la dispoziție economia națională. Aici, în această „politică” este locul organizării, uneori se poate spune chiar că întreaga politică economică e numai o chestiune de organizare, aici neintrând decât prea puține dintre celebrele „imponderabile” ale celeilalte politici. Într-o problemă economică, raporturile dintre factorii care intră în joc este mai fix, valorile fiecăruia dintre ei este mai obiectiv stabilită, se poate deci prevedea mai ușor rezultatul la care se va ajunge. Aici e locul organizării, a întrebuintării celei mai bune a elementelor date și potrivite pentru împlinirea unui scop hotărât dinainte.

Care poate fi idealul politicii economice a unui stat în cadrul economiei naționale, adică a măsurilor economice cu caracter general care pleacă dela sau servesc în locul dinții, colectivitatea? E o întrebare la care se răspunde greu: foarte rar omenii politici fac cunoscute intențiile lor la toată lumea. Ele sunt de obicei ascunse, se lasă ades să se urmărească un drum fals, tocmai pentru ca „politicianul” să fie liber pe calea pe care și-a ales-o. Idealurile apar lămu-

rite publicului numai atunci când ele sunt împlinite.

În epoca noastră unde poporul, masele, concurează la guvernare prin entuziasmul cu care întovărășesc pe cel ce conduce, el trebuie să fie conștient de idealurile spre care îl duc guvernării și să trăiască, să facă în fiecare moment și el efortul pentru împlinirea lui. Alci idealul nu mai poate fi ascuns.

Sunt în opera de guvernare însă momente când idealul este principial fixat, dar în practica luptei e nevoie de o sumă de scopuri subordonate celui principial, dar cu o suficientă individualitate, pentru a fi necesară o acțiune proprie de organizare a împlinirii lui.

A vorbi despre organizare în politica economică a unui stat, este o problemă deosebit de grea. Nu ne aflăm în fața unei chestiuni care să permită o rezolvare simplă pe linia unei legi care să fie fixată dinainte și egală pentru orice împrejurare aproape. Totuși problema economică are o caracteristică, aceea de a nu varia mult dela unele principii fundamentale.

Unul dintre acestea, în ordinea unei economii naționale, este stabilirea fără șovăire și schimbare a unui ideal și a principiilor care decurg din el. O normă fixă, rigidă, legată de un ideal, este mult mai necesară chiar în cele mai mărunte fapte și acțiuni, tocmai la popoarele care în mod natural nu au „spiritul de ordine”, foarte evident la unele popoare cum e cel german. În aceste cazuri, idealul principial trebuie legat în mod necesar de idealuri secundare care determină și ajută pe cel principial și împlinirea lor nu trebuie să sufere nici o turburare.

Această idee de neschimbare în organizarea „artificială”, se leagă de o caracteristică asemănătoare în ordinea naturală a lucrurilor. În economia „liberală”, de care suntem depărtați cu adeverat azi decât în teoria unor economiști grăbiți, problemele economice urmau în mod natural o cale dela care nu puteau devia: interesul individual.

b. Era un ideal acest interes individual în economia liberă? Poate el fi înlocuit în economia de azi printr'un altul legat de el prin aceea ce e contrar? Interesul individual nu era un ideal al economiei de până azi: acel colectiv însă, poate fi un scop, un neam poate să urmărească simpla întărire materială a lui. Dar nu e un ideal suficient. E interesant de observat în cadrul acestei discuții cum neamurile mari sunt mai pline de prezența unui interes egoist, legat de neam, ca ideal suprem al lui (indiferent de ce spune), pe când neamurile mici, în strădaniile

lor depășesc adesea această măsură a efortului lor și caută o împlinire a unei misiuni care nu le dă o mulțumire directă și orice caz nu numai lor. Din cauza aceasta nicidecum idelle mari cu adevărat nu le-a putut naște egoismul marilor popoare ci numai setea de sacrificiu a neamurilor puține la număr.

Din punctul de vedere al idealului de organizare este necesar unul sau mai multe ideale puternice, cât mai puțin legate de un interes limitat la individ ori la o colectivitate oarecare alta decât neamul și omenirea.

Dr. N. N. PETRA.

(Va urma).

Problema agricolă.

Dela primul război mondial încoace, politica noastră agrară nu a mai ajuns la o stare de repaos. De o parte frământările sociale din întreaga Europă, de altă parte numărul mereu crescând, al populației noastre agrare, au pus noul și mari probleme în acest domeniu. La acestea s'a mai adăugat și revoluția ideologică cu privire la noțiunea de proprietate care e pe cale de a transforma toată organizația noastră socială. De vreme ce mai înainte se puneau problema împărțirii de pământ țăranului veșnic înfometat de pământ, fie ca să se pună o stavilă idealilor revoluționare bolșevice, fie ca o măsură de improprietărire pentru populația mereu sporind, în cel zece ani din urmă s'a ajuns tocmai la convingerea contrară, că o fărâmiștire a proprietății rurale în loturi mici distribuite la țărani, nu rezolvă problema agrară, deoarece cantitatea de pământ rămâne același, pe când populația este mereu în creștere și la urmă ajungem la un punct unde nu mai rămâne nimic de împărțit.

Dar și din alt punct de vedere, creșterea de proprietăți mici nu a fost coordonată cu alte măsuri potrivite pentru menținerea acestui sistem. Proprietatea mică de 4—5 jug. rentează, și poate susține o familie, numai dacă e cultivată rațional, intensiv și variat. Ori țăranul nostru îi lipsește cunoștințele și capitalul pentru acest solu de cultivare. Instituția particulară nu prea poate face mult în această privință, chiar și dacă e sprijinită de cooperative, deoarece este necesară o de tot altă bază de educație și instrucție agricolă, decât aceea pe care a avut-o țăranul nostru până acuma. Sistemul nostru de instrucție dela safe nu a corăspuns întru nimic sistemului de improprietărire. A lipsit și coordonarea tehnică și finan-

ciară. Cu alte cuvinte s'a lucrat fără sistem, și numai dela masa verde. S'au pierdut astfel două decenți scumpe, în care s'a lucrat foarte mult, dar fără spor; s'a dibuit și experimentat mult, dar cu rezultat negativ.

Între timp s'a constatat că prin exproprierea marelui proprietății și prin bunele intenții de a feri țara de proletariatul agricol, dând țăranului ce s'a putut da, producția agricolă nu s'a mărit, ci a dat înapoi. Pregătirile de război, între care alimentația armatei și a populației civile joacă un rol principal, au adus cu sine un amestec tot mai mare al statului în treburile particularilor. Obligațiunile pe care le-am luat față de „aliți”, au determinat statul să îndrumeze spre anumite feluri atât producția agricolă cât și cea industrială. Am ajuns astfel la „economia dirijată”. Din ostelul s'a impus cultivatorilor o mai intensă lucrare a solului și cultivarea unor bine definite soluri de plante alimentare, furajere și textile, pentru a putea umplea golurile cauzate prin lipsa de import de peste mare. Anunțelor fabricii li s'a impus producerea exclusiv pentru armată. Odată pus în mișcare, amestecul statului în economia particulară devine tot mai mare, conform noii doctrine, care la extrem, expropriază chiar și individul în folosul obștei.

Noua reformă agrară la care se lucrează de prezent, are de scop delăturarea inconvenientelor legate de sistemul de proprietate agricolă de până acuma, prin înființarea de obști.

Înființarea lor pornește dela constatarea, că produsele unei moșii mici și mari, sunt atât cantitativ cât și calitativ mai bune decât ale proprietății mici. În situația actuală de război în care ne aflăm, este important ca randamentul în ambele aceste sectoare să fie cât mai mare. Un alt motiv este, că la un complex mai mare de pământ, se pot folosi cu câștig mașini agricole care înlocuiesc cu succes lipsa de brațe ocupate acuma cu mânărea armelor. Un al treilea motiv poate fi și ocotirea comasărilor prin obști. O comasare necesită timp îndelungat și cheltuieli mari, pe când adunarea la un loc al complexului de mici moșii dela cel puțin 15 proprietari, după cum prevede legea, alcătuește o întindere de loc cultivabil însemnat și potrivit unui plan de cultură și asolament dirijat. Istoria agriculturii ne spune, că sistemul de a cultiva o moșie în comun, prin mai multe familii, aparține unei forme arhaice a proprietății, formă care însă a devenit larăși actuală în urma împrejurărilor politice și sociale în care trăim de prezent. În urma sistemului de obști dreptul de proprietate rămâne de altfel neatins, dar cultivarea solului nu mai depinde de proprietar ci de interesul țării.

lată câteva din avantajele pe care le oferă obștile:

O mai bună prelucrare a pământului prin asocierea a mai multor proprietari;

Procurarea mai ieftină și mai bună (în parte cu ajutorul statului) de mașini agricole, semințe, selecționate, vite de rasă, etc.;

Poate să ia în arândă moșii până la 10 ha.;

Primește în folosință de la stat mașini agricole;

Scutire de impozite și taxe către stat;

Lucrează permanent sub supravegherea de specialiști de la Camerele agricole, ceea ce se va reflecta cu folos la îngrășarea solului, la assolamente și rotațiunea culturilor;

Se pune piedecă dezavantajelor legate de sistemul nostru de moștenire, prin aceea, că deși prin moștenire proprietatea să fărâmițește, totuși se poate cultiva în complexe mai mari, ca o moșie mijlocie sau mare, și deci se poate bucura și de foloasele pe care le oferă acestea din urmă.

Obștile pot procura credite ieftine și pot face cumpărări și vânzări în comun, pentru sine sau terțe persoane;

Se pot ocupa cu folos de industrializarea agriculturii;

Lucrările agricole nu se vor mai amâna din cauze personale, căci ele se vor efectua în același timp, membrii ajutându-se reciproc la timp potrivit;

Vânzarea resp. valorizarea recoltei se va putea face în comun, profitând mai bine de prețurile pieței, decât dacă fiecare obștean ar merge separat la târg cu marfă puțină și slabă în car.

Obștile se vor administra pe bază de statut tip, de trei mandatarii aleși pe timp nelimitat. Controlul îl va face șeful Ocolului agricol. Mandatarii primesc 10% din beneficiul net al obștii și pot fi destituiți orișicând de către șeful de ocol în caz de neglijență sau incapacitate dovedită.

Membrii obștii au să depună părți sociale ca fond de rulement, proporțional cu proprietatea fiecăruia.

Jumătate din beneficiul net se trece la fondul de rulement și jumătate la fondul de rezervă.

Obligațiunile membrilor obștii între altele sunt: aratul miștelor; desfundarea răzoarelor; păstrarea semnelor de hotar; assolamentul; prășitul de 3 ori a cucuruzului; curățirea și plivirea lui; cultivarea de varietăți determinate de Camera agricolă; gunoitul, etc.

Retragerea din obște se poate face numai după 3 ani de la intrare. După alți doi ani se restituie și partea socială, fără dobânzi.

În caz de dizolvare a obștii, fondurile trec, după ce s'au lichidat toate obligațiunile obștii, prin Casa de Depuneri și Consignațiuni, la alte obști.

E. VANCU.

Conferința d-lui Dr. Heinz Krause despre „Politica agrară a Germaniei“.

La 20 Ianuarie a. c., la ora 18 în sala festivă a Prefecturii județului Sibiu, d-l Dr. Krause a ținut conferința sa înaintea unui auditor numeros de domni și dame, reprezentanți ai diferitelor ramuri de activitate economică.

Conferențiarul și-a început expunerea cu explicarea situației iobagilor la sfârșitul secolului al 18-lea și începutul sec. al 19-lea. Lupta acestora contra sistemului de opresiune de atunci, a dus la eliberarea țăranilor de sub iobăgie. A urmat apoi reorganizarea agriculturii, prin distribuirea de pământ la plugarii eliberați și intensificarea producției. În felul acesta s'a ajuns la reducerea pământului nelucrat și a pășunilor cu circa 2 mil. hectare. Prin introducerea unui gunoit sistematic, producția s'a dublat. S'a dat îngrijirea cuvenită și prășirii vitelor, prin selecționare de rase tot mai bune și mai potrivite pentru diferitele regiuni. Totuși, în această epocă de tranziție, prășirea vitelor s'a redus la a 4-a parte. Producțiunea de lână nu a mai fost suficientă pentru trebuințele industriei, așa că lipsa trebuia acoperită prin import din țări străine. Nutreț pentru mereu crescândă producțiune din rămători nu se găsea în cantitate suficientă, și trebuia asemenea importată.

S'a procedat și la regularea râurilor, mecanizarea agriculturii și organizarea producției după principii generale. Toate inovațiunile acestea trebuiau coordonate și finanțate. Atunci au luat ființă cooperativele de valorizare, consum și credit. Cu toate acestea — mai cu seamă sub presiunea concurenței externe — prețurile produselor agricole erau în continuă scădere și plugarul nu putea prospera.

Pentru remedierea acestor stări de lucruri, Bismarck introduse la 1879 vama protecționistă pentru cerealele importate. Politica aceasta protecționistă a adus roade bune și a fost continuată și amplificată până la a. 1914.

După războiul mondial aspectul se schimbă. Producțiunea scade și plugarul suferă de subalimentarea încercată în timpul războiului. Totuși trece un deceniu

dela încheierea păcii, până ce la 1928 se poate începe redresarea agriculturii. În urma crizei valutare prețurile au urmat iarăși un period de scădere și plugarii s'au încurcat tot mai mult în datorii. Guvernul a căutat să amelioreze situația prin ieftinirea creditului, urcarea taxelor vamale la import și conversiunea datoriilor. Incepând cu anul 1930 se începe cu introducerea de diferite monopoluri de cereale și continențări de produse. La 1932 se intensifică creiarea cooperativelor de credit.

Conferențiarul trece apoi, după ce ne dă o icoană despre structura agricolă a țării, la arătarea situației creiate în urma războiului.

Necesitățile de aprovizionare ale armatei fac ca monopolul să se întindă la toate produsele agricole, cari fără excepție trebuiesc livrate statului. Oficiul „Reichsnährstand“, înființat încă în a. 1933, preia reglementarea producției, distribuția alimentelor și fixarea prețurilor, pe durata războiului. Totdeauna ajunge la maturitate convingerea, că distribuția pământului care azi în parte covârșitoare aparține în mici loturi plugarilor, nu corespunde scopului urmărit de directiva actuală. Se aduc deci modificări sistemului de moștenire, introducându-se din nou dreptul de moștenire vechiu german, care cu timpul a cedat dreptului roman, și se decretează că până la 150 ha moșiile nu sunt divizibile și alienabile.

În schimb aceia cari sunt excluși dela moștenire, au drept la lucru pe moșia părintească și un adăpost acolo la nevoie. Pentru a împiedeca inconvenientul ca moșia să nu ajungă pe mâna unui imbecil sau nevrednic, s'a adus o lege, că dacă se dovedește că moștenitorul (care de obicei e primul născut) nu are calitățile de a administra și cultiva moșia, atunci moșia trebuie arendată altei persoane.

Pentru degajarea regiunilor suprapopulate, s'a înființat un oficiu de colonizare care are de scop colonizarea cu Germani a părților cucerite în Est. Se are în vedere, că de aceste regiuni să profite și celelalte națiuni cari vor face parte din „Noua Europă“.

Conferențiarul a fost ascultat cu mult interes de asistență, și s'a bucurat de binemeritate aplause.

Rap.

Un învățat american despre stările din America.

Nicolae Murray Butler este un savant american de primă ordine (n. 1862). Profesor de filosofie, „președinte“ al Universității „Columbia“ (New-York), propagator al schimbului de profesori universitari, conducător al *Fundației Carnegie* pentru o apropiere in-

telectuală. În 1932 a împlinit 70 de ani și a fost sărbătorit pentru cei 30 de ani de când este în fruntea Universității „Columbia“. „Membru al parlamentului umanității“ i s'a dat numele, pentru marile sale merite. Lucrările sale sociologice și politice au avut un răsunet mare. A fost premiat și cu premiul *Nobel*.

Cum a descris Butler în anii din urmă vieța politică-socială americană? Iată câteva pasaje caracteristice, din volumul de vorbiri, ținute la universitățile americane și europene, ca oaspete bine văzut:

„S'ar putea spune, fără de a exagera prea tare că — probabil — este mai multă indiferență politică în Statele Unite decât la oricare altă mare națiune. E fără de orice îndoială că noi apărem altora și nouă înșine, ca și când ne-am interesa de *principiile politice*, de aplicarea acestor principii, de soluționarea problemelor curente, în sfârșit: de principalele interese ale poporului nostru; dar aceasta nu este decât o simplă aparență. De sigur, nu se poate spune că *vieța politică a națiunii (americane) ar fi progresat cu răspândirea sufragiului (universal)*. Dl Winston Churchill a remarcat, recent, că este același lucru și în Marea Britanie“. (1931).

„Indiferența politică întrece cu mult voința la participarea politică, iar acei cari judecă rezultatele unei lupte electorale cu pluralitatea obținută de candidatul ales, negliă cu totul faptul cel mai important, care este raportul acestei pluralități față de numărul electorilor înscrși cari nu și-au luat osteneala a exprima sufragiile lor“. Constată „*eclipsa liberalismului*“, care e „*evidentă*“ (1929), după ce stabilea deruta „*democrației*“, cu sufragiul universal.

„Lectura asiduă a (jurnalului oficial parlamentar din Statele Unite) „*Congresional Record*“ este una din cele mai triste ocupații care se poate întreprinde. De ce să te surprindă atunci dacă fasciștii în Italia și comuniștii în Rusia denunță cu dispreț desgustul (lassitude) nostru politic și incompetența noastră politică? Rămâne adevărat, cum scria Adams lui Jefferson, acum 100 de ani, că „*adevărata și — de sigur — singura teroare a fiecărui din cele două partide a fost întotdeauna și este încă și acum teama de a fi bătut la alegeri și de a pierde, în urma aceasta, osul de ros (l'assiette au beurre), în profitul adversarilor*“.

„Am ajuns astfel în chiar centrul problemei. John Adams era un înțelept. Dorința de a triumfa la alegeri, nu pentru a stabili principii, ci pentru a câștiga autoritatea și lefurile funcționarilor, a viciat întreg sistemul nostru politic“.

Butler accentuează mereu că *vieța politică-socială americană* trebuie să se ia după alte norme decât cele existente, că trebuie să fie cuprinsă de un suflu de idealism.

Intr'un discurs pronunțat în Parrish Art Museum din Southampton, Long Island, în 1931, întreba Butler: „...de ce să nu constituie grija și protecția muncitorilor (în America) un element tot atât de important a punerii în mișcare a oricărei mari întreprinderi, ca și grija și protecția banului investit în întreprindere?”

De ce problema: *este uman?* n'ar fi pusă în-
tra' același timp cu problema: *rentează afacerea?*“

Intreagă activitatea învățatului american a tins
în direcția unei *ameliorări* a relațiilor sociale.

* * *

Capitalul.

— După Iohn Ruskin. —

„Cea mai bună și mai simplă întruchipare-simbolică a *capitalului* este un *plug bine construit*. Dacă acest plug n'ar face altceva decât să construiască, polipic, pluguri, oricât ar luci plugurile multiple, la soare, nu și-ar îndeplini funcțiunea lor, amăsurat unui capital. Adevărat capital ajung în urma unei alte străluciri: de vezi plugurile cum lucesc în ogor, la lucru, dacă, în urma frecării nobile cu pământul, se micșorează, ca materie, mai repede decât să sporească. Și întrebarea care e apropiată, ce trebuie să și-o pună fiecare capitalist și fiecare națiune, *nu este*: „Câte pluguri avem?” ci „Unde sunt brazdele noastre?”, *nu* „cât de curând se reproduce acest capital?”, ci „Ce produce în decursul reproducerii? Ce substanță promovatoare de viață va lăsa? Ce operă producătoare de viață va aduce?” — Dacă nu face aceasta, este nefolositor capitalul sau dacă săvârșește ceva încă și mai rău (fiindcă un capital poate tot așa să submineze, ca să și sprijinească viața!) — atunci produsul propriu e mai rău decât nefolositor, e ca un avans ipotecar la Tisifone (una din Eriniile mitologiei antice — cari alungau mereu pe cineva) și nici decât un câștig“.

* * *

Ce a spus Ruskin despre goana turbată după aur.

Ruskin (1819—1900) *disprețuia* aurul, ridicat în slava cerului de contemporanii săi și *dojenea* aspru pe conducătorii de atunci, fiindcă dădeau *prea* mare preț aurului.

Economiștii noștri naționali, suspina el, au tendința veșnică să câștige *aur* și *nu* un câștig pentru gură. Dacă lucrează astfel — spunea Ruskin — se prind ei înșiși, ademeniți de sclipirea aurului, ca pașările ademenite de sticlă, în lajurile întinse de un

prinzător de pasări. Economiștii aceștia se aseamănă copiilor cari vreau să sară pe capetele umbrelor lor proprii. „Câștigul de aur este numai umbra adevăratului câștig al *omnescului*“.

Dr. H. P. P.

Zone militare.

În Monitorul Oficial Nr. 79 din 2 Aprilie a. c. s'a publicat Decretul-Lege pentru modificarea unor dispozițiuni din Legea pentru creierea zonelor militare și pentru măsurile necesare apărării țării.

Ca urmare a acestui Decret-Lege, instanțele de carte funduară din Ardeal, cu mici excepții, s'au pus pe punctul de vedere că nici înțabularea de ipoteci nu se poate face fără autorizația prevăzută de această Lege.

Ca urmare intervențiilor făcute la forurile în drept, Ministerul de Justiție, Direcțiunea Judiciară, prin adresa Nr. 74.942 din 27 Mai 1942, a dat următoarea dispoziție d-lor Președinți de Tribunale pe care V'o cităm în întregime:

„Articolul 16 din decretul lege pentru modificarea unor dispozițiuni din legea pentru creierea zonelor militare și pentru măsurile necesare apărării țării publicat în Monitorul Oficial Nr. 79 din 2 Aprilie 1942, prevede la punctul 3, alin. patru, că:

„Sub sancțiunea nulității, nimeni nu poate dobândi, sub orice titlu, prin acte între vii, bunuri imobile sau drepturi asupra acelorași bunuri, situate în zonele militare, decât dacă în prealabil este autorizat de Ministerul Apărării Naționale“.

„Prin această dispozițiune de sigur că legiuitorul a înțeles să asigure și mai mult dreptul de preemțiune al Statului în cazul când este vorba de un transfer de proprietate, de nudă proprietate, uzufruct sau vreun drept indiviz de proprietate“.

„Suntem informați însă că unele instanțe judecătorești refuză luarea inscripțiunilor ipotecare pentru împrumuturile acordate de instituțiunile de credit agricultorilor din zonele militare, pe motivul că legiuitorul ar fi înțeles prin „bunuri imobile sau drepturi asupra acelorași bunuri...” să se refere și la dreptul de ipotecă“.

„Cum dreptul de creanță fie simplă, fie ipotecară, nu schimbă proprietarul și ca atare nu poate fi vorba de un transfer de proprietate asupra căruia dreptul de preemțiune al Statului ar fi periclitat, vă rog să binevoiți a face cunoscut notariatului aceluși tribunal, judecătoriilor din circumscripția dv. și, acolo unde sunt, notariatelor publice să nu mai pretindă autorizația Ministerului Apărării Naționale instituțiilor de credit care acordă împrumuturi agricultorilor amintiți“.

mai sus, atunci când aceste instituții cer înscrierea dreptului de ipotecă“.

p. Ministru :
ss. Paul Porumbeanu.

Director :
ss. N. E. Dumitrescu.

Ca urmare instrucțiunilor date de Ministerul de Justiție, organelor subalterne, instanțele judecătorești sunt obligate și pe mai departe ca să întabuleze drepturile de ipotecă cerute de instituțiile de credit cari au acordat împrumuturile. Această dispoziție se referă și la imobilele cari cad în zonele declarate de mititare.

Sibiu, la 23 Iunie 1942.

Dr. S.

Bursa.

Mișcarea pe timpul dela 25. VI—30. VI 1942.

La începutul acestui ciclu a fost activitate mai mare la acții, în special la petrol. Rentele au fost staționare. În genere tendința a fost susținută. „Reintegrarea“ a fost fermă. Plusuri apreciable au înregistrat: Reșița dela 700 la 774. „Astra Română“ și „Mica“ au câștigat câte 50 puncte. Mai căutate au fost pachetele „Credit Minier“ și „Mica“.

La mijlocul ciclului activitatea a rămas înviorătoare. Mișcare mare a fost în efectele cu venit variabil (afară de cele bancare). Tendința rămâne susținută. Urcări simțitoare la petrol: „Astra Română“ dela 2.200 la 2.300— „Creditul Minier“ dela 1030 la 1095. Efectele de stat au fost mai puțin căutate. Volumul de afaceri a rămas staționar.

La sfârșitul ciclului bursa a devenit foarte calmă și volumul de afaceri a scăzut în mod simțitor. Numai „Astra Română“ a continuat a fi susținută câștigând încă 75 puncte.

M.

CRONICA.

Impunerea marilor întreprinderi (cu un venit de peste 500.000 Lei) pentru anul în curs, va începe la 30 Iunie a. c. și trebuie terminată până la 20 Iulie a. c. Administratorii financiari vor delega spre acest scop funcționari cu practică în materie, și vor fi responsabili personal pentru munca acestora. Impunerea se va face în oficiul administrațiilor financiare,

cu excepția cazurilor când materialul documentar ar fi așa de voluminos, încât transportul lor ar fi împreunat cu dificultăți. Toate impunerile vor fi verificate de minister și eventuale nereguli constatate se vor pedepsi în mod exemplar.

O casă pentru conducătorul statului. Societatea telefoanelor a dăruit 20 mil. Lei pentru cumpărarea unei case pentru conducătorul statului. Consiliul de miniștri a acceptat darul și a încredințat executarea tranzacțiunii, ministerului agriculturii și domeniilor.

Controlul averilor foștilor demnitari de stat. D-l ing. Macovei, fost director general la C. F. R. și fost ministru al comunicațiilor, a fost condamnat la restituirea sumei de Lei 1.058.000— folosită de el peste venitele legale ce îi competeau.

Nouii societăți pe acțiuni. În primele patru luni ale anului curent au fost înființate în România 59 societăți noi cu un capital de Lei 470 mil. Dintre aceste 47 sunt românești, 7 româno-germane și 5 româno-italiene. După branșe sunt:

6 întreprinderi industriale cu un capital de Lei 310.5 mil.; 17 import-export cu un capital de Lei 44.5 mil.; 6 alimentare cu 31.5 mil. Lei; 9 textile cu Lei 27.2 mil.; 4 tehnice cu 16.1 mil. Lei; 4 chimice cu Lei 9 mil.; 2 forestiere cu Lei 5 mil. și 11 întreprinderi diferite cu 26.6 mil. Lei.

Urcări de capital. „Nitramoniu“, București, a urcat capitalul dela 100 la 200 mil. Lei. „I. C. A. R.“ (Industria pentru construcția aeronavelor) București, dela 25 la 45 mil. Lei. „Uzinele de emailat“ („Westen“) din Mediaș, dela 42 la 84 mil. Lei.

Plan agricol. În concordanță cu prevederile economiei dirijate, planul ministerului de agricultură este, ca la toamnă să se realizeze o cultură de grâu pe cel puțin 2 mil. hectare, iar de rapiță pe 50.000 hectare.

Regimul acțiunilor și efectelor în Germania. S'a adus un decret prin care Ministerul Economiei Naționale a Reichului poate să ceară, ca să i se predea o parte sau totalul acțiunilor declarate de posesor, pe cursul dela 31 Decembrie 1941. Măsura

aceasta poate să aducă pierderi acționarilor, însă s'a luat pentru deblocarea unor acții din mâini particulare, în interes public, și pentru reglementarea bursei. Pentru scopul de sus s'a creiat un „Fond de manevrare“ ca bază de aranjament cu acționarii. Acții cumpărate după 15 Martie 1942 trebuiesc declarate și nu pot fi revândute decât cu aprobarea Băncii Reichului.

Raționalizarea în lucrări de bancă. Sunt încercări (cari nu sunt însă numai de dată recentă) de a aplica și în munca funcționarilor de bancă principiul „cu cheltuieli mici la realizări cât mai mari“. Când amintim acest lucru, nu ne gândim numai decât la măsuri de natură generală, ci la inițiativa de simplificare și ieftinire.

Orice simplificare în sectorul de credite necesită totdeauna o colaborare tehnică înăuntru și între singuraticile grupuri și asociațiuni de institute. Spre acest scop, s'a inițiat în Germania „Comitetul permanent tehnic al băncilor“ (Ständiger betriebswirt-

schaftlicher Ausschuss der Banken), care a realizat deja diferite proiecte propuse.

Titlurile „Reîntregirei“. Reținem din „Argus“ următoarea plângere a unui subscriitor la Imprumul Reîntregirii :

„Se publică zilnic prin ziare formalitățile necesare pentru obținerea titlurilor definitive. Dacă însă se prezintă cineva la ghișeele respective, li se comunică, că nu au primit încă titlurile, sau că aceia cari au semnat, au să se prezinte personal, cu legitimație în regulă, nefiind admis niciun fel de procură.

Cu drept cuvânt se întrebă contribuabilul, că dacă nu s'a cerut legitimația și procura la subscriere, pentru ce sunt bune aceste șicane la obținerea titlurilor definitive?! Dacă cineva locuște în alt oraș, și a semnat întâmplător la București, acum să vină din depărtări, cu cheltuială mare și pierdere de timp, personal la București, pentru ca să-și ridice titlul?

Sunt întrebări juste la adresa biurocratismului dominant.

PRIMA ARDELEANA, S. A. DE ASIGURĂRI GENERALE SIBIU.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai Societății de Asigurări Generale PRIMA ARDELEANĂ, se invită a lua parte la

a XXX-a adunare generală ordinară,

care se va ține *Sâmbătă în 25 Iulie 1942, orele 12 din zi*, în birourile societății din Sibiu, Piața Unirii Nr. 1, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea Adunării Generale;
2. Darea de seamă a Consiliului de Administrație și raportul Comitetului de Censori despre gestiunea anului 1941;
3. Aprobarea Bilanțului, Contului Profit și Pierdere, descărcarea Consiliului de Administrație și a Comitetului de Censori;
4. Distribuirea profitului net;
5. Alegerea Consiliului de Administrație;
6. Alegerea unui censor și
7. Fixarea jetoanelor de prezență și retribuțiunea Comitetului de Censori.

Dacă în ziua de 25 Iulie 1942, nu se va întruni numărul de acționari și mandatar cerut de lege, Adunarea Generală Ordinară se va amâna pentru ziua de Duminică, 2 August 1942, orele 12 din zi, când se va ține o nouă Adunare în același local și cu aceeași ordine de zi, luându-se hotărâri valabile oricare ar fi numărul acționarilor prezenți.

Acționarii cari doresc să participe la aceasta Adunare generală, sunt rugați să-și depună acțiunile și eventualele procuri la casieria societății, la direcțiunea regională din București Str. Regală Nr. 19, la reprezentanțele ei generale, sau la Banca „Albina“ și sucursalele acesteia până la 22 Iulie 1942.

Sibiu, la 3 Iulie 1942.

Consiliul de administrație.

PRIMA ARDELEANA, S. A. DE ASIG. GENERALE SIBIU.

Activ.

BILANȚ GENERAL PE ANUL 1941.

Pasiv.

	R A M U R A		TOTAL		R A M U R A		TOTAL
	Elem. Accid.	Vieață			Elem. Accid.	Vieață	
Numerar in cassa	7.650.238	1.007.013	8 657 251	Capital social	8.000 000	4.000.000	12.000.000
„ la Banca Națio- nală	934.593		934 593	Fond statutar de rezervă	4 200.000	2.300.000	6 500 000
Numerar la C. E. C.	706.018	579.334	1.285 352	Fond special de rezervă	2 600.000		2 600.000
„ la Bănci la vedere	30.085 063	4.115.800	34 200 863	Fond de construcție al imo- bilelor		4.000 000	4 000 000
Efecte publice		37.102.074	37.102.074	Fond pt. diferențe de curs	500 000	1.200 000	1.700 000
Imobile		33 702 000	33 702.000	Fond pt. creanțe dubioase	250 000	250 000	500 000
Imprumuturi pe ipoteci .	1 805 231		1.805 231	Fond patronal de pensuni	21.799.485		21.799.485
Imprumuturi pe polițele de vieață		25.073.079	25.073 079	Rezerva de prime:			
Plasamentele Fondului Pa- tronal	21.799.485		21.799.485	La ramura In- cendiu	20.630.435		
Cont-Curent al ramurei Elementare	7.712.791		7.712.791	La ramura Efracțiune	984 748		
Societăți de asigurare . .	1.107.638	28.744 987	29.854 625	La ramura Grindină	11.400		
Depozitul nostru la Ce- denți	432.826		432.826		21.626 583		
Diverși debitori	81 220	5 063	86 283	minus part. reasig.	8 293.079	13 333 504	
Agenții principale și agenți	6.370.352	5.125 078	11.495.430	la ramura accid.	2.904.087		
				minus part. reasig.	1.064 733	1 839.354	15.172 858
				la ramura Vi- eață	148.368 245		
				minus part. reasig.	64 159.305		84.208 940
							84.208 940
				Despăgubiri încă ne- lichidate partea societății.			
				La ramura element.	1 342 347		
				La ramura accidente	1.172.347	2 514 694	2 514.694
				La ramura vieață		5 100.936	5 100.936
				Cont-curent al ram. vieață		7.712.791	7.712.791
				Societăți de asig. și reasig.	13.433.924		13.433 924
				Dep. de rezervă al reasig.	5.403.537	23.867.491	29 271.028
				Dividende necerute	292.062		292 062
				Diverși creditorii	2.209.309	2.323.418	4 532.727
				Beneficiu net :			
				reportat din			
				1940	946.341		
				pe anul 1941	1.365 245	2 311 586	2 802.438
						490.852	2 141.883
						78 687 455	135 454.428
							214 141.883

Conturi de ordine :

Efecte in depozit 19 935 760

Sibiu, la 31 Decembrie 1941.

Director general substituit, actual : ss. Dr. Ioan Creju

Conturi de ordine :

Deponenți de efecte 19.935 760

Pentru contabilitate : Mihai Săeșan, expert-contabil

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE :

Președinte : ss. Stefan Boer.

ss. Ioan Lupaș.

ss. Al. A. Romalo.

ss. Dr. Mihail Veltetu.

Revizuit și aflat în consonanță cu registrele societății.

ss. Constantia Popp.

ss. Octavian Stoichija.